

Оголошення на сайтах. Оголошення можуть бути різноманітними та мають привернути увагу покупців. Але, щоб не виникло проблем з документами, то відразу потрібно реєструватись від мені суб'єкта господарювання.

Висновок. Отже, облік витрат та інтернет-торгівлі є ключовим елементом успішного бізнесу. Важливо ефективно вести облік всіх витрат, аналізувати їх ефективність, це гарантує прибутковість і конкурентоспроможність. Аналіз витрат допомагає в управлінській діяльності та визначає найбільш прибуткові напрямки розвитку.

Список використаних джерел

1. Канцедал Н. А. Економічна сутність бухгалтерської оцінки: понятійна база. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2023 р. Ч. 1. Львів: ЛНУП, 2023. С. 363-364. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/16607>.

2. Єрмолаєва М.В, Лега О.В, Канцедал Н.А. Податок на додану вартість: актуальні питання обліку розрахунків та звітності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Вип. 1(10). URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/310> DOI: 10.32782/dees.10-22.

3. Царевська Т. Облік витрат діяльності підприємства. *Податки & бухоблік*. 2019. №99. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/december/issue-99/article-105876.html>.

4. Альошкіна Н. Товар з безоплатною доставкою. *Податки & бухоблік*. 2020. №71. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2020/september/issue-71/article-110562.html>.

Потривасєва Н.В.,

д-р екон. наук, професор, професор
кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ДОПОМОГИ З ТИМЧАСОВОЇ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Зміни в економічних, політичних та соціальних сферах вимагають пошуку нових напрямків вдосконалення соціального захисту, зокрема важливим елементом є система соціального забезпечення. Оскільки здорове, освічене та процвітаюче суспільство є основою економічного

розвитку будь-якої країни, виникає необхідність вивчення первинного обліку допомоги з тимчасової непрацездатності в Україні. Це дозволить визначити основні проблеми та розробити рекомендації щодо їх вирішення.

Тимчасова непрацездатність особи згідно з медичним висновком – це стан, при якому людина не може працювати через хворобу, травму або інші обставини (наприклад, вагітність та пологи, карантин тощо). Цей стан є тимчасовим і зворотним завдяки лікуванню, реабілітації або іншим медичним заходам, і триває до моменту відновлення працездатності або до усунення причин, які заважають виконанню роботи. Тимчасова непрацездатність визначається в календарних днях [1, п. 3].

Тимчасова непрацездатність може виникати з кількох причин:

- фізична нездатність особи виконувати роботу (через хворобу, травму, вагітність і пологи тощо);

- необхідність догляду за іншим членом сім'ї (наприклад, хворою дитиною, хворим родичем, дитиною до трьох років або дитиною з інвалідністю до 18 років у випадку хвороби матері чи іншої особи, яка за нею доглядає);

- неможливість працювати через обставини, викликані діями державних органів (карантин, введений санітарно-епідеміологічною службою).

Допомога з тимчасової непрацездатності надається застрахованій особі у вигляді матеріальної підтримки, яка повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу) у разі настання одного з страхових випадків.

Забезпечення належного оформлення та виплати лікарняних працівникам є невід'ємною частиною трудових відносин. Оплата перших 5 днів тимчасової непрацездатності працівника здійснюється за рахунок роботодавця [2, п. 2]. Це стосується як первинного лікарняного, так і його продовження. Витрати на виплату лікарняних за перші 5 днів покриваються з державного або місцевого бюджету, залежно від того, з якого бюджету фінансується діяльність установи. Це означає, що роботодавець спочатку виплачує кошти з власних джерел, а потім отримує компенсацію з відповідного бюджету.

Для отримання грошових виплат у випадках, коли співробітник захворів або переходить на декретну відпустку, необхідно, щоб він пред'явив листок з тимчасової непрацездатності. Зазначимо, що у 2024 році існують три форми цього листка, а саме: цифровий (е-лікарняний); паперовий на спеціальному бланку; паперовий, роздрукований на аркуші. Роздрукована форма лікарняного листка заповнюється так само, як і стандартний бланк. Замість серії на аркуші зазначається код ЄДРПОУ медичної установи, а замість рядка з номером бланку вказується порядковий номер запису з Журналу реєстрації лікарняних листків закладу.

Важливо відзначити, що будь-яка форма лікарняного листка має однакову юридичну силу, підтверджує факт непрацездатності співробітника та дозволяє призначити відповідні виплати.

У первинному обліку допомоги з тимчасової непрацездатності на підприємствах зазвичай використовуються наступні документи: Наказ про призначення допомоги, Журнал реєстрації листків непрацездатності, Лист про виявлені помилки при розрахунку, Заява про перенесення частини відпустки у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

В Україні у 2021 році запроваджено нову ефективну модель формування та надання «електронних лікарняних». Ця нова ефективна модель передбачає створення електронних повідомлень в Електронному реєстрі листків непрацездатності, на основі медичних висновків тимчасової непрацездатності, що занесені лікуючим лікарем до Реєстру медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я. Цей крок став значним кроком вперед у напрямку модернізації системи соціального страхування та покращення надання послуг громадянам.

Правила використання електронного реєстру електронних медичних листків та процедура складання лікарських висновків про тимчасову непрацездатність визначені Порядком організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року № 328 [3], та наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2021 року № 1066 «Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки» [4].

Формування електронного лікарняного відбувається наступним чином:

1) лікар формує медичний висновок про тимчасову непрацездатність в електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ) на основі даних про стан здоров'я пацієнта;

2) на підставі цього висновку автоматично генерується електронний лікарняний в Реєстрі листків непрацездатності. Працівник може отримати доступ до свого е-лікарняного через портал електронних послуг Пенсійного фонду України (далі – ПФУ), ЕСОЗ або через мобільний додаток "Дія". Роботодавець може перевірити інформацію про е-лікарняний працівника в Електронному кабінеті страхувальника на порталі Пенсійного фонду України.

Лікарняні та інші соціальні виплати відповідно до ч. 3 ст. 22 Закону №1105 можуть призначатися роботодавцями або особами, уповноваженими ними [5]. Такими уповноваженими особами можуть бути також комісії з соціального страхування. Основним є наявність відповідного внутрішнього наказу керівника або внутрішнього положення про такі комісії, яке має бути затверджене керівником установи. Рішення уповноваженої особи або комісії може бути оформлене документом будь-якої форми, з урахуванням

протоколу з постанови Фонду соціального страхування від 19.07.2018 року № 13. При позитивному рішенні уповноважених осіб бухгалтерія може нараховувати лікарняні виплати. Якщо лікарняний перебуває в межах перших 5 днів та фінансується установою, для оформлення їхнього розрахунку досить бухгалтерської довідки або певної відомості будь-якої форми.

У випадку, коли лікарняний триває понад 5 днів, бухгалтер обчислює його та негайно подає до ПФУ заяву-розрахунок спеціальної форми. Це можливо здійснити через електронний кабінет ПФУ. Після розгляду ПФУ поданих документів, установі перераховують на окремий поточний рахунок лікарняні для виплати працівникам, які зазначені у заяві-розрахунку. Установлені строки проходження цих всіх етапів та виплати самого лікарняного подано у таблиці 1.

Таблиця 1 - Терміни оформлення лікарняних

Рішення відповідальної особи/комісії про призначення соцвиплат	Заява-розрахунок	Зарахування коштів ПФУ на спецрахунок страхувальника	Виплата лікарняних	Повідомлення про виплату коштів
10 робочих днів* (з дня набуття е-лікарняного статусу « <i>Готовий до сплати</i> »** або з дня подачі працівником паперового лікарняного на розгляд комісії/уповноваженого)	5 робочих днів (з дня рішення уповноваженої особи, групи осіб чи комісії з соціального страхування)	3 робочих дні	У найближчий день виплати зарплати (за місяць або аванс) після дня призначення для лікарняних за перші 5 днів та дня отримання з ПФУ для решти лікарняних	1 місяць з дня виплати
* для звичайних лікарняних; 3 робочих дні – для лікарняного « <i>вагітність і пологи</i> »; ** статус « <i>Готовий до сплати</i> » е-лікарняний набуває через 7 днів після дати закриття, тоді е-лікарняний вважається виданим [6]				

Джерело: складено автором на основі [7]

Таким чином, протокол комісії, заява-розрахунок та повідомлення про виплату є ключовими складовими обліку допомоги з тимчасової непрацездатності. Останнім документом є повідомлення про виплату, яке заповнюється за тим же шаблоном, що протокол та заява-розрахунок. Воно містить лише дату виплати коштів. Сума коштів від Фонду соціального

страхування, яка витрачена на виплату, повинна бути вказана повністю, включаючи суми, що сплачуються у вигляді податку на доходи фізичних осіб та військового збору. Якщо отримана та сплачена сума від Фонду соціального страхування не збігається (наприклад, через технічні або інші причини), ця різниця має бути депонована на рахунок.

Список використаних джерел

1. Порядок формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 червня 2021 року № 1066 ; станом на 10 листопада 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-21#n43>.

2. Про затвердження Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця : постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 р. № 440 ; станом на 1 січня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2015-п#Text>.

3. Деякі питання організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 328 ; станом на 5 січня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/328-2019-п#Text>.

4. Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.06.2021 р. № 1066 : станом на 10 листопада 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-21#Text>.

5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV : станом на 1 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.

6. Про затвердження Порядку видачі (формування) листків непрацездатності в Електронному реєстрі листків непрацездатності : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.06.2021 р. № 1234 : станом на 27 лютого 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0890-21#Text>.

7. Копчикова І. Електронні лікарняні: обліково-правовий аспект. *Економіка та суспільство*. 2022. № 36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-35>.